

Brusel 29. listopadu 2022
(OR. en)

15269/22

SOC 652

POZNÁMKA

Odesílatel:	Předsednictví
Příjemce:	Delegace
Předmět:	Úloha rodinné politiky v kontextu demografického vývoje v EU – poznámka předsednictví pro řízení rozpravy

S ohledem na rozpravu, která se uskuteční během pracovního oběda v rámci zasedání Rady pro zaměstnanost, sociální politiku, zdraví a ochranu spotřebitele (EPSCO) dne 8. prosince 2022, naleznou delegace v příloze poznámku předsednictví pro řízení rozpravy k výše uvedenému tématu.

**Rada pro zaměstnanost, sociální politiku, zdraví a ochranu spotřebitele – zaměstnanost
a sociální věci**

**Pracovní oběd – úloha rodinné politiky v kontextu
demografického vývoje v EU**

Rodiny jsou základními stavebními kameny společnosti a kvalita jejich života určuje celkové sociální klima. Podpora rodin má proto zásadní význam pro rozvoj společnosti. Změny ve společnosti zvyšují rozmanitost rodinného života. K nejvýznamnějším změnám patří zvýšení míry rozvodovosti, počtu dětí narozených mimo manželství a v domácnostech rodičů samoživitelů. Mění se také rozdělení a sdílení odpovědnosti mezi rodiči. To vše klade velké nároky na inkluzivní rodinné politiky na straně státu.

Ačkoli rodinná politika nespadá do pravomoci EU, EU pozitivně ovlivňuje rodiny prostřednictvím řady legislativních a nelegislativních opatření. Patří mezi ně například Strategie EU pro rovnost žen a mužů na období 2020–2025, Strategie EU pro práva dítěte a doporučení Rady, kterým se zavádí evropská záruka pro děti. Nedávno zveřejněná Evropská strategie v oblasti péče zdůrazňuje význam vysoce kvalitních, cenově dostupných a přístupných pečovatelských služeb a podpory formálních i neformálních pečovatелů. Cílem směrnice o rovnováze mezi pracovním a soukromým životem a směrnice o transparentních a předvídatelných pracovních podmínkách je usnadnit sladění rodinného a pracovního života zvýšením předvídatelnosti práce, podporou pružnějšího uspořádání práce a posílením pobídek k účasti otců na péči. Důležitou úlohu hrají fondy politiky soudržnosti a národní plány na podporu oživení v rámci Nástroje pro oživení a odolnost, např. při zřizování zařízení péče o děti nebo při poskytování podpory pro sociální služby a péči.

Mnoho členských států zažívá dlouhodobý pokles plodnosti a prodloužení střední délky života, což má za následek stárnutí obyvatelstva a změnu jeho věkové struktury. V roce 2018 dosáhla naděje dožití při narození u mužů 78,2 let a u žen 83,7 let. Předpokládá se, že tento trend bude pokračovat s tím, že muži narození v roce 2070 se dožijí průměrně věku 86 let a ženy narozené v témže roce až 90 let. Do roku 2070 bude podíl osob ve věku 65 let a více činit 30,3 % populace (20,3 % v roce 2019) a osoby ve věku 80 let a více budou představovat 13,2 % obyvatelstva (5,8 % v roce 2019). To bude znamenat větší zátěž pro systémy sociální ochrany, včetně důchodů, zdravotní a dlouhodobé péče, což bude mít dopad na financování a přiměřenost dávek, jakož i na poptávku po pracovní síle v oblasti péče. Vzhledem ke klesajícímu počtu obyvatel v produktivním věku je zásadní využít potenciál všech generací a podpořit jejich aktivní zapojení do společnosti.

V této souvislosti mohou mít opatření týkající se rovnováhy mezi pracovním a soukromým životem a podpora služeb péče o děti, jakož i různé formy finanční podpory a systém daní a dávek, který nebude odrazovat od práce druhé výdělečně činné osoby v domácnosti, pozitivní dopad na rozhodnutí založit rodinu a na plánovaný počet dětí. Ve všech členských státech jsou zavedena různá opatření s cílem uznat význam výchovy dětí a péče o ně, například ve formě důchodových kreditů nebo bonusu za děti, které dotčená osoba vychovala, přičemž se rovněž diskutuje o uznání různých forem partnerství a mezigenerační solidarity v důchodových systémech.

V této souvislosti se ministři vyzývají, aby se zabývali touto otázkou:

Jaká konkrétní opatření považujete za klíčová, pokud jde o rozhodnutí rodin mít dítě a o plánované rodičovství nebo rozhodnutí mít dvě nebo více dětí? Zaměřujete se na rodiny obecně nebo máte cílená opatření pro mladé rodiny, rodiny se třemi nebo více dětmi atd.?